

પ્રાથમિક શાળાઓમાં મુખ્ય
શિક્ષક (Head Teacher)
માટેની અભિયોગ્યતા કસોટી
માટેના નિયમો બનાવવા
બાબત

ગુજરાત સરકાર

શિક્ષણ વિભાગ

ઠરાવ ક્રમાંક : પીઆરઈ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/૬

સચિવાલય, ગાંધીનગર

તા. ૨૨/૦૩/૨૦૧૭

વંચાણે લીધા:-

- (૧) શિક્ષણ વિભાગનું તારીખ ૧૮/૦૧/૨૦૧૨નું જાહેરનામું ક્રમાંક: પીઆરઈ/૧૧૧૧/
સીગલ ફાઇલ-૩/૬
- (૨) શિક્ષણ વિભાગનો તારીખ ૧૮/૦૧/૨૦૧૨નો ઠરાવ ક્રમાંક: પીઆરઈ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/૬
- (૩) શિક્ષણ વિભાગનો તારીખ ૨૦/૦૬/૨૦૧૩નો ઠરાવ ક્રમાંક: પીઆરઈ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/૬
- (૪) શિક્ષણ વિભાગનું તારીખ ૨૨/૦૯/૨૦૧૬નું જાહેરનામું ક્રમાંક:- જીએચ/એસએચ/૫૦/
પીઆરઈ/૧૧૧૫/એસઆઇ/એફ/૧૧/કે
- (૫) શિક્ષણ વિભાગનું તારીખ ૧૮/૦૩/૨૦૧૭નું જાહેરનામું ક્રમાંક:- જીએચ/એસએચ/૧૧/
પીઆરઈ/૧૧૧૫/એસઆઇ/એફ/૧૧/કે
- (૬) નિયામકશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણની કચેરીનો તારીખ ૦૯/૦૧/૨૦૧૭નો પત્ર ક્રમાંક:
પ્રાશિનિ/નીતિ/૨૦૧૭/૬/૨૪૫

આમુખ:-

વંચાણે લીધેલા ક્રમ: (૧) ઉપરના શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૧૮/૦૧/૨૦૧૨ના જાહેરનામા ક્રમાંક: પીઆરઈ/૧૧૧૧/સીગલફાઇલ-૩/૬થી મુખ્ય શિક્ષકની જગ્યા માટેના ભરતી નિયમો મંજૂર થયા હતા તેને ધ્યાને લઈ વંચાણે લીધેલા ક્રમ: (૨) ઉપરના શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૧૮/૦૧/૨૦૧૨ના ઠરાવ ક્રમાંક: પીઆરઈ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/૬થી પ્રાથમિક શાળાઓમાં મુખ્ય શિક્ષક (Head Teacher) માટેની અભિયોગ્યતા કસોટી માટે નિયમો બનાવવામાં આવેલ હતા પરંતુ વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક: (૩) ઉપરના શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૨૨/૦૯/૨૦૧૬ના જાહેરનામા ક્રમાંક: જીએચ/એસએચ/૫૦/પીઆરઈ/૧૧૧૫/એસઆઇ/એફ/૧૧/કેથી અગાઉના બધા જ નિયમો રદ કરીને, નિયામકશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણની કચેરી, જીલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિઓ અને નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિઓમાં મુખ્ય શિક્ષક (વર્ગ-૩)ની જગ્યાએ સીધી ભરતી/બઢતીથી નિમણૂક મેળવવા નિયમો Head Teacher, Class-III, in Directorate of Primary Education, District Primary Education committees and Municipal Primary Education Committee Recruitment Rules, 2016 બનાવવામાં આવ્યા છે.

ઠરાવ:

૧. વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક: (૩) ઉપરના શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૨૨/૦૯/૨૦૧૬ના જાહેરનામા ક્રમાંક: જીએચ/એસએચ/૫૦/પીઆરઇ/૧૧૧૫/એસઆઇ/એફ/૧૧-કેથી અગાઉના બધા જ નિયમો રદ કરવામાં આવેલ હોવાથી, શિક્ષણ વિભાગનું તારીખ ૧૮/૦૧/૨૦૧૨નું જાહેરનામું ક્રમાંક: પીઆરઇ/૧૧૧૧/સીગલફાઇલ-૩/૬ પણ રદ થયેલ હોય, શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૧૮/૦૧/૨૦૧૨ના ઠરાવ ક્રમાંક: પીઆરઇ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/૬ અને શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૨૦/૦૬/૨૦૧૩ના ઠરાવ ક્રમાંક: પીઆરઇ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/૬નું અસ્તિત્વ રહેતું જ હોય, આમુખના ક્રમાંક: (૬) ઉપરના નિયામકશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણની કચેરીના તારીખ ૦૯/૦૧/૨૦૧૭ના પત્ર ક્રમાંક: પ્રાશિનિ/નીતિ/૨૦૧૭/૬/૨૪૫થી કરવામાં આવેલ દરખાસ્ત ઉપર પુખ્ત વિચારણા કરીને, શિક્ષણ વિભાગનો તારીખ ૧૮/૦૧/૨૦૧૨નો ઠરાવ ક્રમાંક: પીઆરઇ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/૬ અને તારીખ ૨૦/૦૬/૨૦૧૩નો ઠરાવ ક્રમાંક: પીઆરઇ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/૬ આથી રદ કરવામાં આવે છે.

૨. વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક: (૩) ઉપરના શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૨૨/૦૯/૨૦૧૬ના જાહેરનામા ક્રમાંક: જીએચ/એસએચ/૫૦/પીઆરઇ/૧૧૧૫/એસઆઇ/એફ/૧૧-કેથી અગાઉના બધા જ નિયમો રદ કરીને, નિયામકશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણની કચેરી, જીલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિઓ અને નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિઓમાં મુખ્ય શિક્ષક (વર્ગ-૩)ની જગ્યાએ સીધી ભરતી/બહુલીથી ભિગણુક મેળવવા નિયમો Head Teacher, Class-III, in Directorate of Primary Education, District Primary Education committees and Municipal Primary Education Committee Recruitment Rules, 2016 બનાવવામાં આવેલા હોય, તેને ધ્યાને લઈ, પ્રાથમિક શાળાઓમાં મુખ્ય શિક્ષક (Head Teacher) માટેની અભિયોગ્યતા કસોટી માટે નીચે મુજબના નિયમો ઠરાવવામાં આવે છે:

(૧) ઉમેદવારની યોગ્યતા :

શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા વંચાણે લીધેલ ક્રમાંક:(૪) ઉપરના જાહેરનામા અન્વયે મુખ્ય શિક્ષક માટે નિયત કરેલ શૈક્ષણિક લાયકાત, અનુભવ અને અન્ય જોગવાઈ/શરતો પરિપૂર્ણ કરતા ઉમેદવારો જ મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીમાં ઉપસ્થિત થઈ શકશે.

(૨) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી અને કસોટી રચનાનું માળખું અને વિષય-વસ્તુ :

(ક) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી અંગેની તમામ કસોટીઓ બહુવિકલ્પ સ્વરૂપની અને વિવિધ હેતુલક્ષી સ્વરૂપ (Multiple Choice Question Based - MCQ's) રહેશે. દરેક પ્રશ્ન એક ગુણનો રહેશે. દરેક પ્રશ્નના ઉત્તરમાં ચાર વિકલ્પ રહેશે. જેમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરવાનો રહેશે. પરીક્ષાની પદ્ધતિ ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર નક્કી કરશે.

(ખ) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીના મૂલ્યાંકનમાં કોઈ નકારાત્મક ગુણાંકન (Negative Marking) રહેશે નહીં. જે તે વિષયની લાયકાત અને અનુભવ ધરાવતા ઉત્તમ તજજ્ઞો દ્વારા ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા સંપૂર્ણ ગોપનીયતા જાળવીને પ્રશ્નપત્રો તૈયાર કરવાના રહેશે. તે માટેના અલાયદા નીતિ નિયમો અને સૂચનાઓ તથા માર્ગદર્શક બાબતો અંગેની સાહિત્ય સામગ્રી અને પરીક્ષા લેવા

અંગેનું જાહેરનામું ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા તૈયાર કરીને પ્રચાર અને પ્રસાર કરવાનો રહેશે.

(૩) પરીક્ષા ફી :

ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર વખતોવખત નક્કી કરે તે મુજબ રહેશે.

(૪) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી પરીક્ષા :

ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલ પ્રાથમિક શાળામાં બઢતી કે સીધી ભરતીથી મુખ્ય શિક્ષક તરીકે બઢતી કે સીધી ભરતીથી નિમણૂક મેળવવા માટે નીચે પમાણેની પરીક્ષા લેવામાં આવશે.

૧. પ્રાથમિક શાળામાં બઢતી કે સીધી ભરતીથી મુખ્ય શિક્ષક થવા આ પરીક્ષા પાસ કરવાની રહેશે.

(ક) વિવિધ હેતુલક્ષી કુલ ૧૫૦ પ્રશ્નો રહેશે અને તેનો સમય સળંગ ૧૨૦ મીનીટનો રહેશે. દરેક પ્રશ્નનો ૧(એક) ગુણ હશે.

(ખ) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી બે વિભાગમાં લેવામાં આવશે. દરેક વિભાગમાં ૭૫-૭૫ ગુણના પ્રશ્નો રહેશે.

(ગ) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીનાં તમામ વિભાગ અને તમામ પ્રશ્નો ફરજિયાત રહેશે.

(ઘ) બન્ને વિભાગોનું એક જ પેપર રહેશે.

૧૧. વિભાગ - ૧ (૭૫- ગુણ)

મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીના વિભાગ-૧ના ત્રણ પેટા વિભાગ નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

(ક) સામાન્ય જ્ઞાનને લગતા પ્રશ્નો :

- ભારતીય બંધારણ, મૂળભૂત હક્કો અને ફરજો
- રાજનીતિ અને શાસનતંત્રરાજ્ય અને દેશ), પ્રવાહો અને માળખું.
- ગણિત, ઇતિહાસ, ભૂગોળ, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી, પર્યાવરણ.
- ખેલ-કુદ અને રમતો
- સંગીત અને કલા
- રાઈટ ટુ ઈન્ફર્મેશન એક્ટ-૨૦૦૫ (આર.ટી.આઇ.)
- ધ રાઈટ ઓફ ચિલ્ડ્રન ટુ ફી એન્ડ કમ્પ્લેસરી એજ્યુકેશન એક્ટ-૨૦૦૯ (આર.ટી.ઈ.)
- મહાન વિભૂતિઓ (દેશ), વર્તમાન પ્રવાહો અને આનુષંગિક બાબતો.

(ખ) વહીવટી સંચાલન :

- ગુજરાત સરકારના શિક્ષણ વિભાગનું માળખું અને તેની કચેરીઓનું કાર્ય તેમજ આંતર સંબંધો (ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચત્તર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી ભવન, જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, નગર શિક્ષણ સમિતિ, જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની કચેરી)
- ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિનિયમ-૧૯૪૭
- ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયમો-૧૯૪૯

- ગુજરાત શૈક્ષણિક સંસ્થા (નિયમન) અધિનિયમ-૧૯૮૪
 - ગુજરાત શૈક્ષણિક સંસ્થા (પૂર્વ-પ્રાથમિક અને પ્રાથમિક શિક્ષક તાલીમ કોલેજ) નિયમો-૧૯૮૪
 - નેશનલ ગવર્નમેન્ટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન એક્ટ-૧૯૮૩.
 - શિક્ષણ પદો અને શિક્ષણ નીતિ, શિક્ષણમાં નૂતન પગલો, શિક્ષણ સુધારણા અને પહેલ (રાજ્ય અને દેશ કક્ષાએ)
 - રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ પરિચયો -૨૦૦૫
 - શિક્ષણ એકે ડાઇરેક્ટ ગવર્નમેન્ટ અને સ્કૂલોનું સુખાગરોનું મહત્વ અને કાર્યો (એન.સી.ઈ.આર.ટી., જી.પી., એન.સી.ટી.ઈ., સી.બી.એસ.ઈ.)
 - શીખવવાના શૈક્ષણિક, શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ
 - શિક્ષણમાં નવિનીકરણ લાવવાની આવડત
 - આચાર્યનું માનસિક સ્વાસ્થ્ય
 - શિક્ષણમાં નવિન પ્રવિધિઓનું જ્ઞાન અને અમલીકરણ
 - કિલ્લાત્મક સજોધન
 - સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન
 - સ્કૂલ-મેનેજમેન્ટ કમિટી અને આનુષંગિક તમામ બાબતો
- શાળાકીય નેતૃત્વ :

- શાળા સંચાલનના મૂળ સિદ્ધાંતો
- વ્યવસ્થાપનના કાર્યો અને ફરજો
- પ્રેરણા માહિતીનું વિશ્લેષણ અને અર્થઘટન
- નેતૃત્વના ગુણો

(ગ) મેથડોલોજી અને એજ્યુકેશન સાયકોલોજી

- રીઝનીંગ એબીલીટી અને લોજીકલ રીઝનીંગ ડેટા ઇન્ટરપ્રિટેશન સાથે.

III વિભાગ - ૨ (૭૫- ગુણ)

આ વિભાગમાં પ્રાથમિક શાળામાં ધોરણ-૧ થી ૮ના અભ્યાસક્રમ આધારિત પ્રશ્નોની સમાવેશ કરવામાં આવશે પરંતુ તેનું કઠિનતા મૂલ્ય અને સંબંધ માધ્યમિક શિક્ષણ (ધો ૯ અને ધો ૧૦) પ્રમાણે રહેશે પરંતુ દરેક વિષયનો ગુણ ભારાંક સમાન રહે તે જરૂરી નથી.

(પ) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીમાં પસંદગી પામવાના ધોરણો :

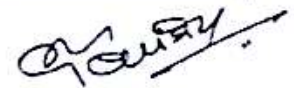
(ક) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીમાં બંને વિભાગમાં દરેકમાં ઓછામાં ઓછા ૫૦ ટકા અને સંયુક્ત રીતે મળી ઓછામાં ઓછા ૬૦ ટકા મેળવેલ હશે તો જ પાસ ગણાશે.

(ખ) અનુસૂચિત જાતિ/ અનુસૂચિત જનજાતિ/ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને વિકલાંગ ઉમેદવારના કિસ્સામાં મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી ૫૫ ટકા મેળવીને ઉત્તીર્ણ કરવાની રહેશે.

(ક) આ પરીક્ષા પાસ કરવાનું સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓ દ્વારા સંચાલિત (જિલ્લા/નગર શિક્ષણ સમિતિ) અને અનુદાનિત ખાનગી પ્રાથમિક શાળામાં મુખ્ય શિક્ષકની પસંદગી માટે ફરજિયાત રહેશે.

- (૭) (ક) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોજ્યતા કસોટીના પ્રમાણપત્રની માન્યતા અવધિ પાંચ વર્ષની રહેશે. પરંતુ આ કસોટી આપવા માટે પ્રયત્નોની સંખ્યા નિયત કરવામાં આવતી નથી. એક વખત આ અભિયોજ્યતા કસોટી આપ્યા પછી ઉમેદવાર પોતાની ગુણાત્મક સુધારણા અને સારા ગુણાંકન માટે એક કરતા વધારે વખત પરીક્ષા આપી શકશે. અને તેવી સ્થિતિમાં ઉમેદવાર મુખ્ય શિક્ષકની ભરતી માટે HTATની પરીક્ષા પાસ કર્યાનું જે પ્રમાણપત્ર રજૂ કરશે તે ધ્યાને લેવામાં આવશે.
- (ખ) બઢતીથી મુખ્ય શિક્ષક બનવા માટે મુખ્ય શિક્ષક અભિયોજ્યતા કસોટી (HTAT) એક વખત પાસ કરવાના રહેશે તેમાં પાંચ વર્ષની અવધિ લાગુ પડશે નહીં.
- (ગ) આ પરીક્ષા જરૂરી લાયકાત માટેની છે. તેનાથી મુખ્ય શિક્ષક તરીકે પસંદગી માટેનો હક્ક મળતો નથી.
- (ઠ) દરેક સફળ ઉમેદવારને ગુણાંકન સાથેનું પ્રમાણપત્ર ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા આપવામાં આવશે. જેમાં ઉમેદવારનું નામ અને સરનામું, પરીક્ષા કેન્દ્રનું નામ-સરનામું અને કોડ નંબર, ઉમેદવારની જન્મ તારીખ, પ્રયત્નોની સંખ્યા, કસોટી આપ્યાનો માસ અને વર્ષ તેમજ બન્ને વિભાગમાં મેળવેલ ગુણ અને ટકા છાપવાના રહેશે.
- (ડ) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોજ્યતા કસોટી માટે ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા આવેદન પત્ર મંગાવવામાં આવે અને તેમાં જે માહિતી માંગેલ હોય તે માહિતીની વિગતો છૂપાવવામાં આવી હોય અથવા ખોટી માહિતી આપવાનું રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડને માલુમ પડશે તો તેવા ઉમેદવારના પરિણામ રદ કરવાનો નિર્ણય અધ્યક્ષશ્રી, રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ લેશે.
- (૧૦) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોજ્યતા કસોટી (HTAT) નું આયોજન રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા કરવામાં આવશે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

(વિ. ટી. મંડોરા)

નાયબ સચિવ,

શિક્ષણ વિભાગ

પ્રતિ,

- માન રાજ્યપાલશ્રીના સચિવશ્રી, રાજભવન, ગાંધીનગર
- માન મુખ્યમંત્રીશ્રીના સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- માન નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રીના સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- તમામ માન મંત્રીશ્રીઓ/રાજ્યકક્ષાના મંત્રીશ્રીઓ/માન.સંસદીય સચિવશ્રીઓના અંગત સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- અગ્રસચિવશ્રી(શિક્ષણ)ના અંગત સચિવશ્રી, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- અગ્રસચિવશ્રી(ઉચ્ચ અને ટેકનીકલ શિક્ષણ)ના અંગત સચિવશ્રી, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર